

بسته پایش نیمرخ ارزیابی زبان در کودکان «پانا»

پرونده ارزیابی زبانی کودکان

۵/۲ تا ۵ سالگی (مرحله پیشرفت زبان)

نویسندگان:

دکتر یلدا کاظمی، استادیار دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

محبوبه نخشب، دانشجوی دکترای گفتار درمانی، دانشگاه علوم بهزیستی و توان بخشی تهران،

عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

تهمینه ملکی، دانشجوی کارشناسی ارشد گفتار درمانی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

مشخصات فردی کودک		مشخصات بالینی کودک	
نام و نام خانوادگی:		شماره پرونده:	
تاریخ تولد:		نام درمانگر:	
جنسیت	دختر	پسر	تاریخ پرونده گیری:
نوع بیماری:		معرف:	
نام اختلال ارتباطی:		نام کلینیک:	

بخش ۱) تاریخچه گیری کودک در مرحله زبان در حال پیشرفت (۵ تا ۵ سالگی) Developing Language			
نام کودک:		نام مصاحبه شونده:	
نسبت او با کودک:			
الف) تاریخچه خانوادگی			
۱. آیا در خانه از زبان های دیگری استفاده می شود؟	بله	خیر	
۲. آیا فردی در خانواده مشکل گفتاری، شنوایی و خواندن و نوشتن دارد؟	بله	خیر	
ب) تاریخچه پزشکی			
پیش از تولد			
۳. بیماری ها و وضعیت های غیر معمولی که مادر در دوره بارداری تجربه کرده است را ذکر کنید: -----			
۴. آیا مادر در دوره بارداری دارویی مصرف کرده است؟	بله	خیر	
زیر نظر پزشک بوده است؟	بله	خیر	
۵. طول بارداری برای این کودک چند هفته بوده است؟	زایمان به موقع	زایمان زودرس	
هنگام تولد			
۶. آیا در حین زایمان برای کودک عارضه ای به وجود آمده است؟ (مثلاً: کبودی، ضربه به سر، سیاه شدن، زردی و ...)			
۷. آیا کودک شما هنگام تولد با کمبود وزن مواجه بوده است؟	بله	خیر	
بعد از تولد			
۸. در صورتی که کودک شما به هر یک از بیماری های زیر مبتلا شده است، سن ابتلا، تعداد دفعات ابتلا و مدت زمان آن را ذکر کنید:			
تب و تشنج	تشنج بدون تب	صرع	عفونت گوش میانی
مننژیت	سایر بیماری ها		
۹. کودک شما به کدام یک از اختلالات زیر مبتلا است؟	ADHD	ناتوانی ذهنی ID	کم شنوایی HI
طیف اتیسم ASD	بله	خیر	
۱۰. آیا کودک شما عمل جراحی یا تصادف بدی داشته است؟	بله	خیر	
۱۱. آیا به شنوایی کودک خود شک دارید؟	بله	خیر	
۱۲. آیا کودک شما مشکلات تغذیه ای دارد؟ (مانند کمبود مواد معدنی یا ویتامین و ...)	بله	خیر	
ج) تاریخچه رشد حرکتی و گفتاری			
۱۳. بر اساس گزارش ASQ که	معادل سن تقویمی است.	بین ۱ تا ۲ انحراف معیار زیر سن تقویمی است.	بیش از ۲ انحراف معیار زیر سن تقویمی است.
ضمیمه پرونده است، تکامل کودک:			
د) تکامل گفتار و زبان			
۱۴. آیا کودک، حرفها و دستورات ساده ای شما را می فهمد؟	بله	خیر	
۱۵. سن غان و غون کردن:	۱۶. سن اولین کلمه به غیر از ماما/ بابا:	۱۷. سن عبارت ۲ کلمه ای:	۱۸. سن عبارت چند کلمه ای:
ه) وضعیت اجتماعی - رفتاری - عاطفی کودک و خانواده			
۱۹. آیا در خانه از زبان های دیگری استفاده می شود؟ تقریباً چند ساعت در روز؟			
۲۰. مدت زمان تعامل والدین با کودک در طول روز تقریباً چقدر است؟			
۲۱. روابط عاطفی افراد خانواده با یکدیگر چگونه است؟			
۲۲. تعداد ساعت تفریحات خانواده در طول هفته تقریباً چقدر است؟			
۲۳. آیا کودک به مهد یا آمادگی می رود؟ تقریباً چند ساعت در هفته؟			
۲۴. کودک تقریباً چند ساعت در طول روز از بازی های کامپیوتر استفاده می کند؟			
۲۵. کودک تقریباً چند ساعت در طول روز تلویزیون تماشا می کند؟			
۲۶. تغییرات روند رشد حرکتی و گفتاری کودک از اول رشد چگونه بوده است؟	کند شده است.	متوقف شده است.	بهبود شده است.
۲۷. به طور کلی جو خانواده شما چگونه است؟	آرام	متشنج	مضطرب

تاریخ و امضای مصاحبه کننده:

پیوست شماره ۱- پروتکل کنترل حرکتی دهان - گفتار و نمرات هنجار آن - ادامه

(۰،۲،۱)		(۱،۰)		ب. عملکرد دهانی:	
				فوت کردن روی آینه سرد	
				مکیدن با نی	
				پ. عملکرد گفتاری:	
				/a/	
				/ha ha ha/	
۷- حنجره - تنفس (عصب زوج ۱۰)					
الف. ساختمان در حال استراحت:					
				وضعیت در حال تنفس آرام	
				ب. عملکرد دهانی:	
				سرفه، خنده یا گریه	
				پ. عملکرد گفتاری:	
ثانیه				MPT حین کشیدن واکه /a/	
				تغییرات ارتفاع	
				تغییرات بلندی	
				/ha ha ha/	
۸- هماهنگی حرکات گفتاری					
الف) تکرار موارد زیر در ۳ ثانیه					
				/pa/	
				/ta/	
				/ka/	
				/peteke/	
پی تی کو(به صدای پای اسب اشاره کنید)					
ب) صحت تولید موارد زیر (۰،۲،۱)					
				یو	
				تاب	
				پیف	
				فیات	
				کادو	
				بندعینک	
				هفتاد	
				مامانا	
				کیت کت	
				کامیون کیک	
				نفت نفتی	
				پتوی هادی	
				وحید و پول	
				توپ و دیگ	

پیوست شماره ۶- چک لیست برقراری ارتباط (CCC) - ادامه

«مجموعه ت»

۲۲- حرفهای کودک هیچ ربطی به موضوع مورد صحبت ندارد و بنابراین به نظر می آید که حرفهای بی معنی هستند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۳- حرف زدن با او جالب و لذت بخش است.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۴- اتفاقاتی را که قبلاً رخ داده اند، خوب و کامل تعریف می کند به طوری که می توان آن اتفاق را به راحتی در ذهن مجسم کرد مثلاً: درباره جشن تولد دوستش یا درباره بازیهای که می کند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۵- می تواند به وضوح درباره کارهایی که بعداً می خواهد انجام بدهد حرف بزند، مثلاً درباره «فردا» یا «هفته آینده».

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۶- در توضیح دادن یک بازی ساده برای کودک کوچکتر از خودش مشکل دارد.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۷- برای او سخت است که یک داستان یا اتفاق را که پیش آمده بشکل پشت سرهم و به ترتیب تعریف کند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۸- از کلماتی مانند «او» یا «این» بدون اینکه معلوم باشد درباره چه چیزی دارد حرف می زند، استفاده می کند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۲۹- برای کسی که اصلاً درباره موضوع مورد بحث چیزی نمی داند توضیح نمی دهد که منظورش چیست. مثلاً توضیح نمی دهد که منظورش از بچه ای به نام «عرفان» (که دارد درباره اش حرف می زند) کیست؟

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

«مجموعه ث»

۳۰- کلمات را بیش از حد صحیح و واضح تلفظ می کند. روی بعضی از کلمات زیادی تکیه می کند یا یک لهجه خاص برای حرف زدن دارد. مثل اینکه دارد از شخصیت های تلویزیونی تقلید می کند، نه از شیوه حرف زدن اطرافیان خودش.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۳۱- از اصطلاحاتی مانند «چیز»، «راستی»، «مثلاً»، «واقعاً»، «می دونی چیه؟»، «راستش»، «خب می دونی»، «البته» و... زیاد استفاده می کند به طوری که به نظر می رسد تکیه کلام او باشند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۳۲- موضوع بحث را به طور ناگهانی عوض می کند و از این شاخه به آن شاخه می پرد.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

۳۳- چیزی را که شخص مقابل دارد درباره آن صحبت می کند، دنبال نمی کند و اغلب بحث را به سمت موضوع مورد علاقه خودش می کشاند.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

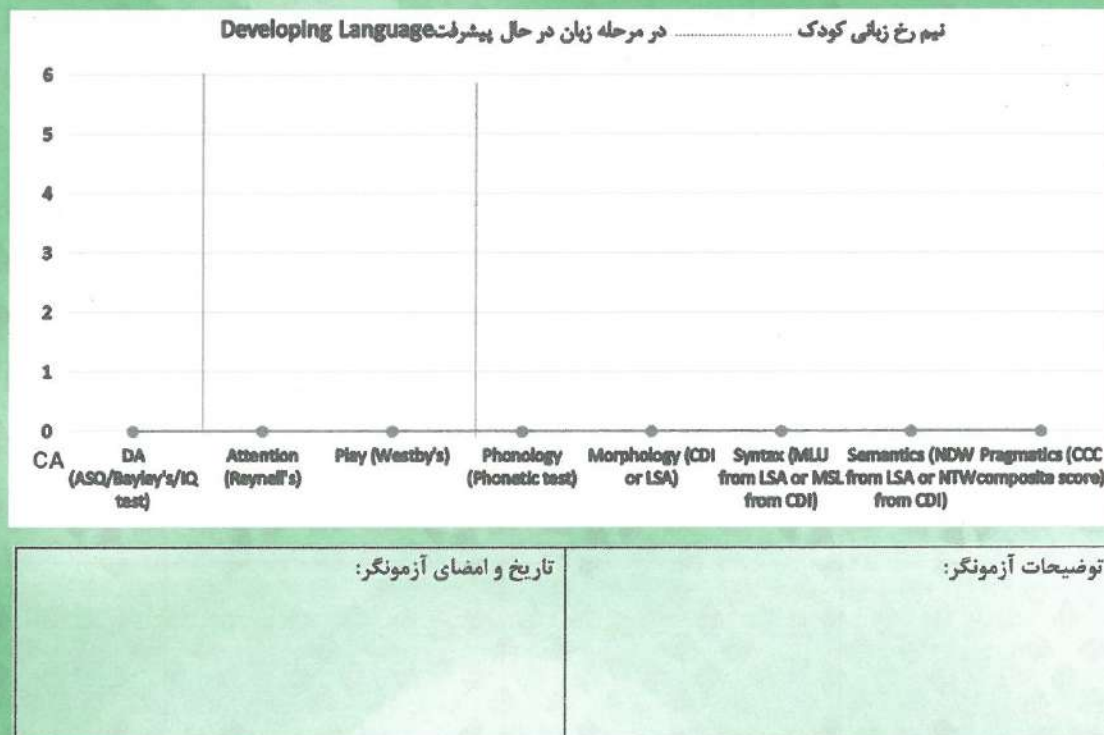
۳۴- بحث را به مسیری می کشاند که دور از انتظار است.

حتما/کاملاً این طور است ☐ تا حدودی (گاهی) ☐

اصلاً / به ندرت ☐ نمی توانم قضاوت کنم ☐

نیم رخ زبانی کودک در مرحله زبان در حال پیشرفت (Developing Language) (۲/۵ تا ۵ سالگی)

نام کودک:			تاریخ تولد:			نام درمانگر:		
تاریخ ارزیابی ها/ آزمونها را در جدول زیر یادداشت کنید								
DA	Attention	Play	ECI	LCI	Phonology	RV	EV	Gestures

توجه: پیوست کردن این نیم رخ به پرونده کودک، پس از پایان ارزیابی ابتدای دوره درمان (معمولاً در جلسه سوم یا چهارم)، میان دوره، و پایان دوره، الزامی است اما بنا به صلاحدید درمانگر، تعداد آن می تواند به تعداد مورد نیاز، افزایش یابد.

منابع

- قاسمی م، نخشب م، علی نژاد ب، شفیع م، تذهیبی م. توصیف برخی ساختارهای زبانی در داستان گویی کودکان ۴ ساله شهر اصفهان و ارتباط آن با جنس براساس پروتکل ارزیابی داستان گویی. مجله پژوهش در علوم توان بخشی. دوره ۸، ش ۴ (مهر و آبان ۹۱): ۱۵-۱.
- کاظمی ی، درخشنده ف. تعیین ضریب یابایی دستورالعمل کنترل حرکتی دهان/گفتار رایبیز- کلی در جامعه کودکان فارسی زبان اصفهانی و ارائه برخی از نمرات هنجار آن ها. مجله پژوهش در علوم توان بخشی، دوره ۸، ش ۳ (تابستان ۸۶): ۵۶-۵۰.
- کاظمی ی و همکاران. بررسی میانگین طول گفته (MLU) در کودکان ۲/۵ تا ۵/۵ ساله فارسی زبان. مجله پژوهش در علوم توان بخشی، دوره ۸، ش ۵ (آذر و دی ۹۱): ۹۳۷-۹۲۸.
- محمودی ف، ظریفیان ط، کاظمی ی، شیرازی ط. انطباق پرسشنامه ی تجدید نظر شده برقراری ارتباط-نسخه دوم (Children's Communication Checklist-۲) با زبان فارسی و تعیین ویژگی های روان سنجیان. مجله پژوهش در علوم توان بخشی، دوره ۱۰، ش ۲ (تیر ۹۳): ۲۹۱-۲۸۱.
- ملکی ت. مقایسه محتوای ارزیابی کودکان ۳ تا ۶ ساله دارای اختلال زبانی اولیه در کلینیک های گفتاردرمانی وابسته به دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با چارچوب بین المللی عملکرد، ناتوانی و سلامت کودکان و نوجوانان (ICE-CY). (پایان نامه کارشناسی). دانشگاه علوم پزشکی اصفهان. ۱۳۹۴
- Hedge, M. N. Maul, C. (2005). *Language disorders in children: an evidence-based approach to assessment and treatment*. Pearson College Division.
- Kazemi, Y. Klee, T. Stringer, H. (2015). Diagnostic accuracy of language sample measures with Persian-speaking preschool children. *Clinical linguistics & phonetics*, (29), 4. 304-318
- Paul, R. Chawarska, K. Volkmar, F. (2008). Differentiating ASD from DLD in Toddlers. *Perspectives on Language Learning and Education*, 15, 101-111. <http://doi.org/10.1044/1le15.3.101>
- Paul, R. Norbury, C. (2012). *Language disorders from infancy through adolescence*. St. Louis, Missouri: Elsevier, Mosby.
- Westby, C. E. (2000). *A scale for assessing children's pretend play*. In K. Gitlin-Weiner, A. Sandgrund, & C. Schaefer (eds.), *Play diagnosis and assessment*. West Sussex: JohnWiley & Sons Ltd.